

някогашната си екзистенция в териториите на пространството, са се оказали най-силни. Доколкото във и чрез тях са се запазили и възпроизвели немалко черти от техния исторически (душевен и битиен) реквизит, които у „силните“ групи са напълно ерозирали или изчезнали. Независимо от обстоятелството, че в тяхната душевност и битност са се надградили и напластили други етнически, лингвистични, културални и вероизповедни структури и характеристики.

Следователно стриктно провежданият етнографски модел за „сила“ и „слабост“ на етническата общност, разбираан единствено и най-вече като съхранимост и преносимост във и през времето и пространството, не дава цялостната и най-вярната картина за екзистенцията на отделните ромски групи. Защото „силата“ и „слабостта“ при този модел и съответстващият му подход на третиране прекалено релативизират и семплифицират събитийността и процесуалността в засяганата проблемна сфера.

В този именно смисъл слабостта в „силата“ на определени ромски групи е тъкмо в тяхната капсулираност и херметизираност, в атрофираните и аморфните механизми за екстериоризиране на тяхната преферирана и фаворизирана интериорност. Защото силата се измерва не само и дори не толкова с влиянието и доминантната в пределите на собственото групово пространство, колкото и най-вече извън тях, т. е. в пространството на други ромски и неромски общности. Нали „другите“ трябва да признаят и да се съобразяват с своята „сила“ като групов субект, влияещ по съответен начин в пространството.

Точно по същия начин силата на „слабите“ ромски групи е в тяхната отвореност, в потенциите и способностите им да интериоризират във и чрез собственото си битие и съзнание компоненти, присъщи на други извънгрупови и иноетнични образувания. И посредством това да се интерферират и проявяват по-удовлетворяващо ги в тоталността на общественото пространство. В този случай социалната адаптираност като сила на такива „слаби“ ромски групи е гарант и стимулиращ механизъм за тяхното пребъждане, за лансирането на щрихи от техния екзистенциален (духовен и практически) модел в социалното пространство, за запознанството на другите с неговите особености, с неговите „сладки“ и „горчиви“ страни и